

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2005. gada 29. novembrī*

Lieta T-33/02

Britannia Alloys & Chemicals Ltd, Greivsenda [*Gravesend*] (Apvienotā Karaliste), ko pārstāv S. Moblija [*S. Mobley*], H. Bardela [*H. Bardell*] un M. Kamonss [*M. Commons*], *solicitors*,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv R. Veinraits [*R. Wainwright*] un F. Kastiljo de la Torre [*F. Castillo de la Torre*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

par prasību daļēji atcelt Komisijas 2001. gada 11. decembra Lēmumu 2003/437/EK par procedūru saskaņā ar EKL 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (lieta COMP/E-1/37.027 — Cinka fosfāts) (OV 2003, L 153, 1. lpp.) vai, pakārtoti, prasību samazināt prasītājam uzliktā naudas soda apmēru.

* Tiesvedības valoda — angļu.

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA
(piektā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja P. Linda [*P. Lindh*], tiesneši R. Garsija-Valdekasass [*R. García-Valdecasas*] un Dž. D. Kuks [*J. D. Cooke*],

sekretārs J. Plingers [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 1. jūlijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Fakti

- Britannia Alloys & Chemicals Ltd* (turpmāk tekstā — “prasītāja” vai “*Britannia*”), sabiedrība, kas nodibināta atbilstoši Anglijas tiesībām, ir *M. I. M. Holdings Ltd* (turpmāk tekstā — “*MIM*”) — sabiedrības, kas ir nodibināta saskaņā ar Austrālijas tiesībām — meitas sabiedrība. 1993. gada oktobrī *Pasminco Europe (ISC Alloys) Ltd* pārdeva savus darījumus cinka nozarē sabiedrībai *MIM*, kas tos nodeva *Britannia*. Šis uzņēmums ražoja un pārdeva preces uz cinka bāzes, to skaitā cinka fosfātu.

1997. gada martā *Trident Alloys Ltd* (turpmāk tekstā — “*Trident*”), patstāvīga sabiedrība, kuru nodibināja *Britannia* vadība, pārpirka *Britannia* darījumus cinka nozarē par 14 359 072 sterliņu mārciņām (GBP). Šī sabiedrība joprojām pastāv kā *MIM* meitas sabiedrība, bet tā ir izbeigusi jebkādu uzņēmējdarbību, un tai vairs nav nekāda apgrozījuma.

- 2 Kaut arī to ķīmiskās formulas var būt dažādas, cinka ortofosfāti ir homogēns ķīmisks produkts ar vispārēju nosaukumu “cinka fosfāts”. Cinka fosfāts, ko iegūst no cinka oksīda un fosforskābes, tiek bieži izmantots krāsu ražošanā kā neorganisks pretrūsas pigments. Tas tiek laists tirgū vai nu kā standarta cinka fosfāts, vai kā modificēts vai “aktivēts” cinka fosfāts.

- 3 2001. gadā lielākā daļa pasaules cinka fosfāta tirgus piederēja šādiem pieciem cinka ražotājiem Eiropā: *Dr. Hans Heubach GmbH & Co. KG* (turpmāk tekstā — “*Heubach*”), *James M. Brown Ltd* (turpmāk tekstā — “*James Brown*”), *Société Nouvelle des Couleurs Zinciques SA* (turpmāk tekstā — “*SNCZ*”), *Trident* (agrāk — *Britannia*) un *Union Pigments AS* (agrāk — *Waardals AS*) (turpmāk tekstā — “*Union Pigments*”).

- 4 1998. gada 13. un 14. maijā Komisija vienlaikus un bez brīdinājuma uzsāka pārbaudes *Heubach*, *SNCZ* un *Trident* telpās saskaņā ar 14. panta 2. punktu Padomes 1962. gada 6. februāra Regulā Nr. 17 — pirmajā regulā par Līguma 85. un 86. panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.). No 1998. gada 13. līdz 15. maijam, rīkojoties pēc Komisijas lūguma, piemērojot Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) līguma 23. protokola 8. panta 3. punktu, Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) Uzraudzības iestāde vienlaikus un bez brīdinājuma uzsāka pārbaudes *Union Pigments* telpās saskaņā ar 4. protokola II sadaļas 14. panta 2. punktu EBTA dalībvalstu līgumā par Uzraudzības iestādes un tiesas izveidošanu.

- 5 2001. gada 11. decembrī Komisija pieņēma Lēmumu 2003/437/EK par procedūru saskaņā ar EKL 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (lieta COMP/E-1/37.027 — Cinka fosfāts) (OV 2003, L 153, 1. lpp.). Saistībā ar šo spriedumu tika ņemts vērā lēmums, kas paziņots attiecīgajiem uzņēmumiem un kas ir pievienots prasības pieteikumam (turpmāk tekstā — “Apstrīdētais lēmums”). Šis lēmums atsevišķos aspektos atšķiras no tā, kas tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
- 6 Apstrīdētajā lēmumā Komisija norāda, ka laikposmā no 1994. gada 24. marta līdz 1998. gada 13. maijam starp *Britannia* (no 1997. gada 15. marta — *Trident*), *Heubach*, *James Brown*, *SNCZ* un *Union Pigments* bija noslēgta aizliegta vienošanās. Šī vienošanās attiecās tikai uz standarta cinka fosfātu. Vispirms aizliegtās vienošanās dalībnieki īstenoja vienošanos par tirgus sadali ar ražotāju pārdošanas kvotām. Otrkārt, katrā sapulcē tie noteica “zemākās” vai “ieteicamās” cenas un tās kopumā arī ievēroja. Treškārt, pastāvēja arī zināma klientu sadale.
- 7 Apstrīdētā lēmuma rezolutīvā daļa ir šāda:

“1. pants

Britannia [..], *Heubach* [..], *James* [..] *Brown*, [*SNCZ*], *Trident* [..] un [*Union Pigments*] ir pārkāpušas Līguma 81. panta 1. punkta un EEZ līguma 53. panta 1. punkta noteikumus, piedaloties ilgstošā vienošanās izpildē un/vai saskaņotās darbībās cinka fosfāta nozarē.

Pārkāpuma ilgums ir šāds:

[..]

b) attiecībā uz *Britannia* [..]: no 1994. gada 24. marta līdz 1997. gada 15. martam.

[..]

3. pants

Par 1. pantā minēto pārkāpumu uzliek šādus naudas sodus:

- a) *Britannia* [..]: 3,37 miljoni EUR;
- b) [..] *Heubach* [..]: 3,78 miljoni EUR;
- c) *James* [..] *Brown* [..]: EUR 940 000;
- d) [SNCZ]: 1,53 miljoni EUR;
- e) *Trident* [..]: 1,98 miljoni EUR;
- f) [*Union Pigments*]: EUR 350 000.

[..”

- 8 Naudas sodu apmēra noteikšanai Komisija izmantoja metodi, kas ir izklāstīta Pamatnostādnēs soda naudas [naudas soda] noteikšanai, ko uzliek, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp., turpmāk tekstā — “Pamatnostādnes”), un 1996. gada 18. jūlija paziņojumu par naudas sodu neuzlikšanu vai to apmēra samazināšanu lietās, kas skar aizliegtās vienošanās (OV 1996, C 207, 4. lpp., turpmāk tekstā — “Paziņojums par sadarbību”).
- 9 Vispirms Komisija atzina, ka [naudas soda] pamatsumma, kas ir piemērojama prasītājam, ir 3,75 miljoni EUR (Apstrīdētā lēmuma 313. apsvērumš). Tālāk tā atgādināja naudas soda maksimālo apmēru, ko saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu var piemērot katram attiecīgajam uzņēmumam. Lai noteiktu šajā normā paredzēto maksimālo summu 10 % apmērā no apgrozījuma, kas ir realizēts iepriekšējā finanšu gadā, Komisija attiecībā uz prasītāju “ņēma vērā kopējo apgrozījumu finanšu gadā, kāds tai bija 1996. gada 30. jūnijā, kas ir visjaunākā pieejamā apgrozījuma summa, kas atbilst parastam uzņēmējdarbības gadam” (345. apsvērumš, 196. zemspītras piezīme). Tā kā šī apgrozījuma summa bija 55,7 miljoni EUR (50. apsvērumš), maksimālais naudas soda apmērs tika noteikts apmēram 5,5 miljonu EUR. Tā kā naudas soda apmērs pirms paziņojuma par sadarbību piemērošanas bija mazāks par šo maksimālo summu, Komisija to nesamazināja.
- 10 Visbeidzot, Komisija piemēroja prasītājam 10 % samazinājumu saskaņā ar Paziņojumu par sadarbību (366. apsvērumš). Tādējādi prasītājam uzliktā naudas soda galīgais apmērs bija 3,37 miljoni EUR (370. apsvērumš).

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 11 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kanceleijā iesniegts 2002. gada 21. februārī, prasītāja cēla šo prasību.

- 12 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (piektā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu un procesa organizatorisko pasākumu ietvaros uzaicināja Komisiju atbildēt rakstveidā uz jautājumu par tirgus definīciju un iesniegt pilnu *Trident* 1999. gada 23. aprīļa paziņojuma versiju, kas attiecās uz aizliegto vienošanos. Komisija izpildīja šos lūgumus noteiktajā termiņā.

- 13 Lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un to atbildes uz Pirmās instances tiesas jautājumiem tika uzklautas 2004. gada 1. jūlija tiesas sēdē.

- 14 Prasītājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:
 - pamatā — atcelt Apstrīdētā lēmuma 3. pantu, ciktāl tas attiecas uz prasītāju;

 - pakārtoti — grozīt Apstrīdētā lēmuma 3. pantu tādā veidā, ka tai uzliktā naudas soda apmērs tiek būtiski samazināts;

 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

15 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt;

- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

16 Prasītāja izvirza tikai vienu pamatu. Šis pamats sastāv no trim daļām, kurās prasītāja norāda, ka, izmantojot apgrozījuma summu, ko tā realizēja finanšu gadā, kas beidzās 1996. gada 30. jūnijā, lai aprēķinātu maksimālo 10 % apgrozījuma apmēru, Komisija ir pārkāpusi:

- Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un samērīguma principu;

- vienlīdzīgas attieksmes principu;

- tiesiskās drošības principu.

Par pirmo daļu, kas balstās uz Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta un samērīguma principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 17 Prasītāja norāda, ka Komisija ir pārkāpusi Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu ar to, ka, aprēķinot maksimālo 10 % apgrozījuma mēru, ir ņēmusi vērā apgrozījumu, ko prasītāja realizēja finanšu gadā, kas nav gads pirms Apstrīdētā lēmuma.
- 18 Prasītāja uzskata, ka šī norma sniedz divas iespējas, kā noteikt uzņēmumam uzliedzamā naudas soda apmēru. Komisija varēja uzlikt vai nu naudas sodu no EUR 1 000 līdz 1 miljonam EUR, vai arī naudas sodu, kas pārsniedz 1 miljonu EUR, tomēr ar nosacījumu, ka galīgā summa nepārsniedz 10 % no apgrozījuma, kas ir realizēts "iepriekšējā finanšu gada" laikā, proti, finanšu gadā pirms lēmuma, ar kuru uzliedz naudas sods. Prasītāja uzsver, ka Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta teksts ir skaidrs un nepārprotams, ka Komisijai ir jābalstās uz iepriekšējo finanšu gadu, lai noteiktu maksimālo 10 % apgrozījuma apmēru. Komisijai nav rīcības brīvības balstīties uz citu finanšu gadu, lai noteiktu šo maksimālo apmēru. Prasītāja piebilst, ka, ja attiecīgā uzņēmuma apgrozījums nepārsniedz 10 miljonus EUR, Komisija nevar uzlikt naudas sodu, kas ir lielāks par 1 miljonu EUR atbilstoši 15. panta 2. punkta otrajai daļai, jo šāds naudas soda apmērs noteikti pārkāptu 10 % maksimālo apmēru.
- 19 Prasītāja apgalvo, ka šajā lietā Komisija ir kļūdaini izmantojusi realizēto apgrozījuma summu tajā finanšu gadā, kurš beidzās 1996. gada 30. jūnijā, lai aprēķinātu

maksimālo 10 % apgrozījuma apmēru, kas ir piemērojams prasītājas naudas sodam (Apstrīdētā lēmuma 345. apsvērums, 196. zemsvītras piezīme). Tā kā Apstrīdētais lēmums ir pieņemts 2001. gada 11. decembrī, nosakot minēto apmēru, vajadzēja ņemt vērā finanšu gadu, kas beidzās 2001. gada 30. jūnijā. Prasītāja piebilst, ka šajā laikposmā tā bija bezpeļņas sabiedrība un tādēļ tai nebija nekāda apgrozījuma. Tā uzskata, ka tādējādi Komisija nevarēja tai uzlikt naudas sodu, kas ir lielāks par 1 miljonu EUR, pamatojoties uz Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta otro daļu. Tai bija jāpiemēro šīs normas pirmā daļa un jāuzliek tai naudas sods no EUR 1000 līdz 1 miljonam EUR. Prasītāja apgalvo, ka tas, ka iepriekšējā finanšu gadā tā nav realizējusi nekādu apgrozījumu, nevar grozīt prasību, ka Komisijai ir jābalstās uz šo pašu finanšu gadu, nosakot 10 % maksimālo apmēru. Ja Komisija būtu nolēmusi uzlikt naudas sodu 1 miliona EUR apmērā, tai tas būtu jāsamazina pēc saviem ieskatiem par atbilstošu procentuālo daļu Paziņojuma par sadarbību nozīmē, proti, par 10 %, un tas būtu EUR 900 000.

- 20 No judikatūras izriet, ka "iepriekšējais finanšu gads" Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta nozīmē ietver attiecīgā uzņēmuma "pēdējo noslēgto finanšu gadu" (Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. marta spriedums apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR u.c./Komisija, Recueil*, II-491. lpp., 5009. punkts). Tā kā jēdzieni "finanšu gads" un "pārskata gads" Pamatnostādnēs tiek izmantoti bez atšķirības (5. punkta a) apakšpunkts), jēdziena "noslēgts finanšu gads" pamatnozīme, ko Pirmās instances tiesa izmanto savā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Cimenteries CBR u.c./Komisija*, norāda uz pēdējo noslēgto finanšu gadu grāmatvedības nolūkā.

- 21 Replikā prasītāja apstrīd Komisijas apgalvojumu, ka Pirmās instances tiesai vajadzētu ņemt vērā ne tikai Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta gramatisko interpretāciju, bet vajadzētu izmantot arī vēsturisko un teleoloģisko interpretācijas metodi. No

pastāvīgās judikatūras izriet, ka gramatiskajai interpretācijas metodei ir priekšroka, ja normas teksts ir skaidrs un nepārprotams un ja tas acīmredzami attiecas uz konkrēto situāciju (Tiesas 2000. gada 14. decembra spriedums lietā C-245/97 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-11261. lpp., 72. punkts, un 2001. gada 4. oktobra spriedums lietā C-133/00 *Bowden u.c.*, *Recueil*, I-7031.lpp., 38.–44. punkts; ģenerālvokāta Meirā [M. Mayras] secinājumi saistībā ar Tiesas 1980. gada 28. februāra spriedumu lietā 67/79 *Fellinger*, *Recueil*, 535.lpp., 547. punkts). Šajā lietā Komisija pati atzina, ka Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts ir skaidrs, iebildumu rakstā apstiprinot, ka “atsauce uz iepriekšējo finanšu gadu 15. panta 2. punktā loģiski šķiet tāda, kas attiecas uz finanšu gadu pirms lēmuma uzlikt naudas sodu”.

- 22 Turklāt Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta gramatiskā interpretācija ir saderīga ar Kopienas likumdevēja izvirzītajiem mērķiem. Atsauce šajā normā uz iepriekšējo finanšu gadu, nevis, piemēram, uz apgrozījuma summu gadā pirms pārkāpuma parāda, ka likumdevējs ir vēlējis nodrošināt, lai iespējamā ietekme uz uzņēmumu būtu tāda, ka naudas sods ir samērīgs ar uzņēmuma finansiālo stāvokli tajā laikposmā, kad naudas sods tiek uzlikts. Prasītāja uzskata, ka Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts attiecas tieši uz tādu gadījumu kā šajā lietā, kad par pārkāpumu atbildīgais uzņēmums turpina pastāvēt, bet tas ir ekonomiski ļoti nenozīmīgs salīdzinājumā ar ekonomisko varenību, kāda tam bija pārkāpuma laikā, un līdz ar to tam nevar uzlikt pārlieku lielu un nesamērīgu naudas sodu.

- 23 Prasītāja kritizē Komisijas argumentus, ka tās veiktā Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta interpretācija ir vajadzīga, lai garantētu, ka uzliktajam naudas sodam ir pietiekami preventīva ietekme. Vispirms tā apstrīd, ka šī norma būtu balstīta uz pieņēmumu, ka apgrozījums, ko sabiedrība realizē finanšu gada laikā pirms lēmuma pieņemšanas, pietiekami atspoguļo tās apgrozījumu pārkāpuma izdarīšanas brīdī. Tā uzskata, ka nekas neliecina par to, ka likumdevējs būtu balstījies uz šādu pieņēmumu

un ka iepriekšējā finanšu gada izvēle — tā vietā neizvēloties, piemēram, pēdējo gadu, kurā noticis pārkāpums — norāda, ka normas mērķis ir izvērtēt iespējamo ietekmi uz uzņēmumu un tādējādi naudas soda samērīgo raksturu, ņemot vērā uzņēmuma finansiālo stāvokli naudas soda uzlikšanas dienā. Turklāt, atbildot uz Komisijas argumentu, ka naudas sods 1 miljona EUR apmērā ir pārāk neliels, prasītāja norāda, ka šāds apmērs tika uzskatīts par pietiekoši preventīvu Komisijas 1998. gada 9. decembra Lēmumā 1999/271/EK par EKL 85. panta piemērošanas procedūru (IV/34.466 — Grieķijas Prāmji) (OV 1999, L 109, 24. lpp., turpmāk tekstā — “Lēmums “Grieķijas Prāmji””). Jāpiebilst, ka prasītāja apgalvo, ka Komisijas arguments par apgrozījuma sagrozišanas risku no uzņēmuma puses, lai izvairītos no tā, ka tam tiek uzlikts lielāks naudas sods, šajā lietā nav atbilstošs, jo netika apgalvots, ka prasītāja būtu šādi rīkojusies. Tā apgalvo, ka Pirmās instances tiesai ir jāpārbauda tikai tie fakti, kas izriet no šīs lietas materiāliem.

- 24 Prasītāja apstrīd Komisijas apgalvojumu, ka tā ir interpretējusi Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu nolūkā garantēt normas lietderīgu iedarbību atbilstoši judikatūrai. Tā uzskata par neatbilstošu judikatūru, uz kuru atsaucas Komisija un kas nosaka, ka, tiklīdz runa ir par naudas soda uzlikšanu uzņēmumu grupai vai vienam uzņēmumam, kas rīkojas grupas vārdā, 10 % maksimālais apmērs ir jāaprēķina no visu grupas dalībnieku kopējā apgrozījuma. Šajā judikatūrā jēdzienam “apgrozījums” tika piešķirta nozīme, kas ir atbilstoša tikai attiecīgajās lietās.

- 25 Savā iepriekšējā praksē Komisija ievēroja principu, ka pamatsummas noteikšana un 10 % maksimālā apmēra piemērošana ir naudas soda apmēra noteikšanas atsevišķi posmi, un neuzskatīja par vajadzīgu piemērot šo maksimālo apmēru attiecībā uz gadu, kas ir vistuvākais tam gadam, kurā uzņēmums izdarīja pārkāpumu, ja pastāvēja būtiska atšķirība starp apgrozījumu iepriekšējā finanšu gadā un tā apmēru

pārkāpuma laikā. Tādējādi 2001. gada 18. jūlija Lēmumā 2002/271/EK par EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanu (Lieta COMP/E-1/36.490 — Grafīta elektrodi) (OV L 100, 1. lpp.) Komisija noteica pamatsummu, pamatojoties uz *UCAR International* apgrozījumu, kas 1998. gadā — gadā pirms pārkāpuma izbeigšanas — bija 1022 miljoni EUR. Lai arī *UCAR* apgrozījums 2000. gadā — gadā pirms lēmuma pieņemšanas — bija par 181 miljonu EUR mazāks nekā apgrozījums 1998. gadā, Komisija piemēroja 10 % maksimālo apmēru 2000. gada apgrozījumam.

- 26 Prasītāja piebilst, ka Komisija, atsaucoties uz citu finanšu gadu, nevis uz iepriekšējo finanšu gadu, lai aprēķinātu apgrozījuma 10 % maksimālo apmēru, nav ņēmusi vērā tās finansiālo stāvokli Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas laikā un līdz ar to ir pārkāpusi samērīguma principu. Šis princips prasa, lai neviena Komisijas darbība nepārsniegtu to, kas ir vajadzīgs likumīga mērķa sasniegšanai [Tiesas 1985. gada 24. septembra spriedums lietā 181/84 *Man (Sugar)*, *Recueil*, 2889. lpp., 20. punkts]. Pēc Komisijas lēmuma šajā lietā piemērot 10 % maksimālo apmēru attiecībā uz prasītājas finanšu gadu, kas nekādi nav saistīts ar tās finansiālo stāvokli Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas laikā, kas izpaužas kā apgrozījuma summa, uzliktais naudas sods neatspoguļoja tās ekonomisko varenību un tādējādi nebija samērīgs. Prasītāja atgādina, ka tai nebija nekāda apgrozījuma šī lēmuma pieņemšanas laikā un ka, vēl jo vairāk, minētais naudas sods ir daudz lielāks par tās kopējiem pašreizējiem aktīviem, kas ir apmēram 1,9 miljoni EUR pēc pārskatu revīzijas par finanšu gadu, kas beidzās 2001. gada 30. jūnijā.

- 27 Vispirms Komisija atgādina, ka prasītāja bija atbildīga par minēto pārkāpumu un ka tad, kad Apstrīdētais lēmums tika pieņemts, tā joprojām pastāvēja. Tādēļ tai ir uzliekams naudas sods (Apstrīdētā lēmuma 242.–250. punkts) (Pirmās instances tiesas 1991. gada 17. decembra spriedums lietā T-6/89 *Enichem Anic/Komisija*, *Recueil*, II-1623. lpp., 236. punkts).

- 28 Komisija atzīst, ka atsauce uz iepriekšējo finanšu gadu, kas ir ietverta Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā, šķiet, "loģiski ir tāda, kas attiecas uz finanšu gadu pirms lēmuma uzlikt naudas sodu". Tomēr tā uzskata, ka, ja iepriekšējā finanšu gada apgrozījums sniedz pilnīgi nepareizu priekšstatu par minētā uzņēmuma lielumu, tā var ņemt vērā apgrozījumu, ko minētais uzņēmums ir realizējis iepriekšējā finanšu gada laikā.
- 29 Komisija apstrīd prasītājas veikto Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pilnīgi gramatisko interpretāciju. No judikatūras izriet, ka pat tad, ja normas teksts šķiet skaidrs, ir jāaplūko arī minētās normas gars, savstarpējā sistēma un konteksts (Tiesas 1963. gada 5. februāra spriedums lietā 26/62 *van Gend en Loos, Recueil*, 3. lpp., un 1973. gada 21. februāra spriedums lietā 6/72 *Europemballage un Continental Can/Komisija, Recueil*, 215. lpp.).
- 30 Attiecībā uz gadījumu šajā lietā, kurā uzņēmumam nebija nekāda apgrozījuma, Komisija uzskata, ka, lai novērtētu uzņēmuma lielumu un ekonomisko varenību, tā var ņemt vērā vai nu tās grupas apgrozījumu, kurai uzņēmums pieder, vai arī tikai uzņēmuma apgrozījumu pēdējā gadā, kurā tas ir veicis parastu uzņēmējdarbību. Tā kā Regula attiecas uz "attiecīgo uzņēmumu", tā uzskatīja, ka ir jāizvēlas otrā iespēja. Abas iespējas rada zināmu atkāpi no Regulas Nr. 17 teksta, bet Kapienu tiesa to jau bija atzinusi, un varbūt attiecīgajam uzņēmumam otrā iespēja ir pat izdevīgāka.
- 31 Tāpat Komisija izvirza vairākus argumentus, lai pamatotu savu Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta interpretāciju. It īpaši tā norāda, ka tās interpretācija ir vajadzīga, lai

garantētu naudas soda pietiekami preventīvu iedarbību. Šajā sakarā tā norāda — ja sabiedrība turpina darboties līdz galīgā lēmuma pieņemšanai, tā un arī Regula Nr. 17 balstās uz pieņēmumu, ka iepriekšējais finanšu gads pietiekoši labi atspoguļo uzņēmuma apgrozījuma lielumu pārkāpuma izdarīšanas brīdī. Prasītājas interpretācija neatbilst mērķim, ka sodam jābūt pietiekami preventīvam, līdz ar to iespēju uzlikt naudas sodu padarot pilnīgi nelietderīgu.

- 32 Jāpiebilst, ka Komisija apgalvo, ka tās sniegtā Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta interpretācija pilnībā atbilst judikatūrai. No vienas puses, Kopienų tiesa varētu interpretēt šo Regulu tādā veidā, lai garantētu tās lietderīgo iedarbību. No otras puses, saistību starp šo normu un reālo uzņēmuma lieluma novērtējumu pārkāpuma brīdī apstiprina judikatūra (skat., piemēram, Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā *C-298/98 P Finnboard/Komisija, Recueil*, I-10157. lpp., 66. punkts, un Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā *T-338/94 Finnboard/Komisija, Recueil*, II-1617. lpp., 282. punkts, un 1994. gada 23. februāra spriedumu apvienotajās lietās *T-39/92 un T-40/92 CB un Europay/Komisija, Recueil*, II-49. lpp., 136. un 137. punkts).

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 33 Vispirms jānorāda, ka prasītāja neapstrīd, ka ir aizliegtās vienošanās dalībniece, nedz arī EKL 81. panta pārkāpumu, kurā tā tiek vainota, nedz arī Komisijas veikto pārkāpuma smaguma un ilguma novērtējumu. Tā vēlas panākt tikai uzliktā naudas soda atcelšanu vai tā apmēra samazinājumu, pamatojoties uz to, ka Komisija ir pārkāpusi Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu, uzliktot naudas sodu, kas pārsniedz šajā normā paredzēto maksimālo 10 % apmēru no realizētā apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā.

- 34 Saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu Komisija ar lēmumu uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām var uzlikt “naudas sodu vismaz tūkstoš pārskata vienību apmērā un papildus viena miljona pārskata vienību apmērā, kas var sasniegt pat desmit procentus no apgrozījuma, ko katrs uzņēmums, kas izdarījis pārkāpumu, realizējis iepriekšējā finanšu gada laikā [...]”.
- 35 Saskaņā ar judikatūru maksimālais 10 % apmērs, ko paredz Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts, ir noteikts ar mērķi izvairīties no naudas sodu nesamērīguma ar uzņēmuma lielumu un it īpaši no tādu naudas sodu uzlikšanas, par kuriem var paredzēt, ka uzņēmumi nebūs spējīgi tos samaksāt. Tā kā šajā sakarā efektīvi sniegt aptuvenu informāciju var tikai kopējais apgrozījums, šī procentuālā daļa ir jāsaprot kā tāda, kas attiecas uz kopējo apgrozījumu (Tiesas 1983. gada 7. jūnija spriedums apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique diffusion française* u.c./Komisija, *Recueil*, 1825. lpp., 119. punkts).
- 36 Ir jāpiebilst, ka Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta mērķis ir dot Komisijai tiesības uzlikt naudas sodus, ļaujot tai izpildīt uzraudzības uzdevumu, kurš tai uzticēts ar Kopienas tiesībām (šī sprieduma 35. punktā minētais spriedums lietā *Musique diffusion française* u.c./Komisija, 105. punkts, un Pirmās instances tiesas 2003. gada 9. jūlija spriedums lietā T-224/00 *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, *Recueil*, II-2597. lpp., 105. punkts). Šis uzdevums ietver pienākumu izmeklēt un novērst individuālos pārkāpumus, kā arī pienākumu ievērot vispārējo politiku, kuras mērķis ir konkurences jautājumos piemērot Līgumā nostiprinātos principus un virzīt uz to arī sabiedrību rīcību. No tā izriet, ka Komisijai ir jāraugās, lai sodiem būtu preventīvs raksturs (šajā sakarā skat. iepriekš minētā sprieduma lietā *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija 105. un 106. punktu).
- 37 Tāpat no judikatūras izriet — un lietas dalībnieki to nav apstrīdējuši, — ka Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta nozīmē “iepriekšējais finanšu gads” principā attiecas uz katra attiecīgā uzņēmuma pēdējo noslēgto finanšu gadu Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā (šī sprieduma 20.punktā minētais spriedums *Cimenteries CBR*

u.c./Komisija, 5009. punkts; Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedums lietā C-291/98 P *Sarrió*/Komisija, *Recueil*, I-9991. lpp., 85. punkts).

- 38 Taču gan no sistēmas, kurā šī norma ir ietverta (skat. šī sprieduma 35. un 36. punktu), gan no šī sprieduma 37. punktā minētās judikatūras mērķiem izriet, ka 10 % maksimāla apmēra piemērošana nozīmē, no vienas puses, ka Komisijas rīcībā ir informācija par apgrozījumu pēdējā finanšu gadā pirms lēmuma pieņemšanas, un, no otras puses, ka šī informācija atspoguļo parastas uzņēmējdarbības noslēgtu finanšu gadu divpadsmit mēnešu periodā.
- 39 Tādējādi, piemēram, ja finanšu gads ir beidzies pirms lēmuma pieņemšanas, bet minētā uzņēmuma gada pārskati vēl nav sastādīti vai tie vēl nav paziņoti Komisijai, tai ir tiesības un pat pienākums izmantot datus par apgrozījumu, kas ir realizēts iepriekšējā finanšu gada laikā, lai piemērotu Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu. Tāpat, ja grāmatvedības prakses reorganizācijas vai grozījumu rezultātā sabiedrības iepriekšējā finanšu gada pārskata skaitlis ir par īsāku laikposmu nekā divpadsmit mēneši, Komisijai, lai piemērotu šo normu, ir tiesības pamatoties uz to apgrozījumu, kas ir realizēts iepriekšējā noslēgtajā finanšu gadā.
- 40 Tādējādi runa nav par vienkāršu izvēli starp maksimālo naudas sodu 1 miljona EUR un maksimālo apmēru, ko nosaka, pamatojoties tikai uz apgrozījumu finanšu gadā pirms lēmuma pieņemšanas dienas.
- 41 Tā kā Apstrīdētais lēmums ir pieņemts 2001. gada 11. decembrī, iepriekšējais finanšu gads bija gads no 2000. gada 1. jūlija līdz 2001. gada 30. jūnijam. Tomēr prasītāja izbeidza darījumus cinka nozarē 1997. gadā un pēc tam izbeidza jebkādu

uzņēmējdarbību (skat šī sprieduma 1. punktu). Precīzāk — tā neveica nekādu uzņēmējdarbību laikposmā no 2000. gada 1. jūlija līdz 2001. gada 30. jūnijam, un līdz ar to šajā laikposmā tai nebija nekāda apgrozījuma.

- 42 Attiecīgi Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī Komisijas rīcībā nebija datu par prasītājas apgrozījumu, kas atspoguļotu tās veikto uzņēmējdarbību iepriekšējā finanšu gada laikā. Pirmās instances tiesa uzskata, ka šī situācija būtiski neatšķiras no tām, kas ir minētas šī sprieduma 39. punktā. Ja uzņēmums nav veicis uzņēmējdarbību iepriekšējā finanšu gada laikā, apgrozījums par šo laikposmu nesniedz nekādu norādi par minētā uzņēmuma svarīgumu, tieši pretēji tam, ko prasa judikatūra (skat. šī sprieduma 35. punktu), un tādējādi to nevar izmantot kā pamatsummu, nosakot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā paredzēto maksimālo apmēru.
- 43 Runājot par prasītājas argumentu, ka šī maksimālā apmēra mērķis ir novērtēt iespējamo uzņēmumam uzliktā naudas soda ietekmi, ņemot vērā tā lielumu soda uzlikšanas dienā, un to, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu (skat. šī sprieduma 22. un 26. punktu), ir jāatgādina, ka minētā maksimālā apmēra īpašais mērķis ir novērst to, ka naudas sods ir nesamērīgs ar uzņēmuma lielumu, un it īpaši — to, ka attiecīgie uzņēmumi nebūtu spējīgi samaksāt uzliktos naudas sodus (skat. šī sprieduma 35. punktu). 10 % maksimālā apmēra piemērošana šī mērķa sasniegšanai nozīmē, ka attiecīgais uzņēmums naudas soda uzlikšanas dienā veic uzņēmējdarbību. Taču 1997. gadā šajā lietā tika pieņemts komerciāls lēmums par prasītājas cinka uzņēmuma nodošanu *Trident*, prasītājas darbības izbeigšanu minētajā tirgū un šīs nodošanas ienākumu sadali tā vietā, lai sāktu jaunu uzņēmējdarbību. Tā kā prasītāja ar šo nodošanu realizēja visus savas uzņēmējdarbības līdzekļus, tā nenorādīja, ka nevar samaksāt sodu, jo tai nebija nekādas kārtējās uzņēmējdarbības (skat. šī sprieduma 1. punktu). Šajos apstākļos Pirmās instances tiesa uzskata, ka bija samērīgi noteikt maksimālo naudas soda apmēru, pamatojoties uz prasītājas lielumu pirms komercdarījumu nodošanas.

- 44 Prasītājas argumentam, ka no tās veiktās Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta interpretācijas izriet, ka Komisija vienmēr var uzlikt naudas sodu 1 miliona EUR apmērā, kas ir summa, ko tā atzinusi par pietiekoši preventīvu, nevar piekrist. Tikai tas vien, ka Komisija savu iepriekšējo lēmumu pieņemšanas praksē apstākļos, kas atšķiras no šīs lietas, ir vienmēr uzskatījusi, ka 1 miljonu EUR lielam naudas sodam ir pietiekoši preventīva ietekme, nenozīmē, ka tās pienākums ir sniegt tādu pašu novērtējumu vēlākajos lēmumos. Jāpiebilst, ka Pamatnostādnēs ir norādīts, ka soda apmērs par “ļoti smagiem” pārkāpumiem var pārsniegt 20 miljonus EUR un ka prasītāja neapstrīd to, ka šajā lietā pārkāpums ir “ļoti smags”. Tādējādi Komisija varēja atzīt, ka sods 1 miliona EUR apmērā nav pietiekams.
- 45 No visa iepriekš minētā izriet, ka, nosakot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā paredzēto 10 % maksimālo apmēru, Komisijai nebija pienākuma balstīties uz to, ka prasītājam nebija nekāda apgrozījuma finanšu gadā, kas beidzās 2001. gada 30. jūnijā.
- 46 Tālāk ir jāpārbauda, vai — kā ir izdarīts Apstrīdētajā lēmumā — Komisijai bija tiesības izmantot prasītājas realizēto apgrozījumu tā finanšu gada laikā, kas beidzās 1996. gada 30. jūnijā, un līdz ar to neņemt vērā datus par vēlākajiem finanšu gadiem.
- 47 Apstrīdētajā lēmumā Komisija izklāsta, ka nolūkā noteikt 10 % maksimālo apmēru tā ņēma vērā prasītājas kopējo apgrozījumu finanšu gadā, kas beidzās 1996. gada 30. jūnijā, kas atspoguļo “jaunāko pieejamo [apgrozījumu] par noslēgtu gadu, kurā veikta parasta darbība” (skat. šī sprieduma 9. punktu). Prasītājas apgrozījums par finanšu gadu, kas beidzās 1996. gada 30. jūnijā, bija 55,7 miljoni EUR. No lietas materiāliem izriet — un to apstiprināja arī lietas dalībnieki tiesas sēdes laikā —, ka prasītāja veica parastu darbību līdz 1997. gada martam, kad tā nodeva savu cinka uzņēmumu *Trident* (skat. šī sprieduma 1. punktu). Turklāt no prasītājas pārskatiem

par finanšu gadu, kas beidzās 1997. gada 30. jūnijā, izriet, ka pēc šīs nodošanas prasītāja veica uzņēmējdarbību mazākā apjomā, proti, cinka iepirkšanu no piegādātājiem saskaņā ar iepriekš noslēgtu līgumu un tā otrreizēju pārdošanu *Trident* par pašizmaksas cenu. Tādējādi prasītājas apgrozījums finanšu gadā, kas beidzās 1997. gada 30. jūnijā, bija 34,8 miljoni GBP. Nākošā gada laikā tā izbeidza šo papildu uzņēmējdarbību tā, ka finanšu gadā, kas beidzās 1998. gada 30. jūnijā, tās apgrozījums bija tikai 7,3 miljoni GBP. Vēlākajos finanšu gados tai nebija nekāda apgrozījuma.

48 Kā norādīts 38. punktā, lai noteiktu 10 % maksimālo apmēru, ko paredz Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts, Komisijas rīcībā ir jābūt informācijai par apgrozījumu, veicot parastu darbību noslēgtā finanšu gadā divpadsmit mēnešu periodā.

49 Jāatzīst, ka, pat veicot parastu uzņēmējdarbību, uzņēmuma apgrozījums var ievērojami kristies salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem dažādu iemeslu dēļ, piemēram, sakarā ar smagiem ekonomiskiem apstākļiem, krīzi minētajā nozarē, apdrošināšanas gadījumu vai streiku. Taču, ja uzņēmums ir realizējis apgrozījumu tajā noslēgtajā finanšu gadā, kurā tikusi veikta kaut neliela uzņēmējdarbība, Komisijai ir jāņem vērā uzņēmums, kāds tas ir [attiecīgajā laikā], lai noteiktu Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā paredzēto maksimālo apmēru. Līdz ar to vismaz tajās situācijās, kad nav nevienas norādes uz to, ka uzņēmums ir izbeidzis uzņēmējdarbību vai sagrozījis apgrozījuma [summu], lai izvairītos no liela naudas soda, Pirmās instances tiesa uzskata, ka Komisijas pienākums ir noteikt maksimālo naudas soda apmēru attiecībā pret jaunāko apgrozījumu, kas atspoguļo uzņēmējdarbības noslēgtu finanšu gadu.

50 Šajā ziņā Pirmās instances tiesa uzskata, ka, runājot par prasītāju, finanšu gads, kas beidzās 1996. gada 30. jūnijā, ir pēdējais "noslēgtais" gads šī sprieduma 20. punktā minētā sprieduma lietā *Cimenteries CBR* u.c./Komisija (5009. punkta) nozīmē.

Prasītāja veica parastu uzņēmējdarbību tikai deviņus mēnešus finanšu gadā, kas beidzās 1997. gada 30. jūnijā, līdz [darbības] nodošanai *Trident* 1997. gada martā. Faktiski jau no 1997. gada marta beigām prasītāja sāka uzņēmējdarbības izbeigšanu. Lai gan tā turpināja veikt uzņēmējdarbību 1997. gada pēdējā ceturksnī, tā veica tikai cinka iepirkšanu no piegādātājiem saskaņā ar iepriekš noslēgtu vienošanos un pārdeva to otrreiz par pašizmaksu. Šādu prasītājas darbību nevar uzskatīt par parastu uzņēmējdarbību, jo saskaņā ar vienošanos par cinka uzņēmuma nodošanu, prasītāja rīkojās kā starpniecē starp piegādātāju un *Trident*. Tādējādi šī darbība pēc 1997. gada marta ir jāuzskata par tādu, kas attiecas uz grāmatvedības vienošanos, kas ir daļa no cinka uzņēmuma nodošanas.

- 51 No tā izriet, ka finanšu gads, kas noslēdzās 1996. gada 30. jūnijā, bija pēdējais noslēgtais finanšu gads pirms Apstrīdētā lēmuma Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta nozīmē un ka līdz ar to Komisija nav pārkāpusi šo normu, nosakot maksimālo apmēru, balstoties uz šo finanšu gadu.
- 52 Attiecībā uz prasītājas argumentu par samērīguma principa pārkāpumu, tas ir jānoraida, pamatojoties uz šī sprieduma 43. punktā norādītajiem iemesliem.

Par otro daļu, kas balstās uz vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 53 Otrās daļas pamatojumam prasītāja izvirza divus argumentus, kas balstās uz vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu.

- 54 Pirmkārt, tā norāda, ka, atsaucoties uz citu finanšu gadu, nevis uz iepriekšējo finanšu gadu, lai aprēķinātu 10 % maksimālo apmēru, Komisija nav ievērojusi savu iepriekšējo praksi un tādējādi ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu. Prasītāja uzskata, ka iepriekš Komisija, veicot aprēķinus, vienmēr ir balstījusies uz iepriekšējo finanšu gadu. Tā it īpaši norāda, ka, tā kā attiecīgais uzņēmums pārdeva savus attiecīgos darījumus citam uzņēmējam pārkāpuma laikā, Komisija nepiemēroja apgrozījuma maksimālo apmēru par finanšu gadu, kura laikā šis uzņēmums vēl veica darījumus, bet tā ņēma vērā minētā uzņēmuma realizēto apgrozījumu finanšu gada laikā pirms lēmuma [Komisijas 1986. gada 23. aprīļa Lēmums 86/398/EEK par EEK līguma 85. panta piemērošanas procedūru (IV/31.149 — Poliprofilēns) (OV L 230, 1. lpp.) un Komisijas 1994. gada 27. jūlija Lēmums 94/599/EK par EK līguma 85. panta piemērošanas procedūru (IV/31.865 — PVC) (OV L 239, 14. lpp.)]. Prasītāja uzskata, ka Komisija ir pareizi atzinusi, ka tai nav rīcības brīvības piemērot apgrozījumam maksimālos 10 %, ņemot vērā cita finanšu gada rezultātus, nevis tā [gada rezultātus], kas bija pirms Apstrīdētā lēmuma [izdošanas].
- 55 Prasītāja norāda, ka šī sprieduma 23. punktā minētajā lēmumā lietā “Grieķijas prāmji”, kurā dati par *Karageorgis* — viena no attiecīgajiem uzņēmumiem — apgrozījumu iepriekšējā finanšu gadā nebija pieejami, Komisija balstījās uz Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pirmo daļu, uzliekot šim uzņēmumam naudas sodu 1 miliona EUR apmērā. Prasītāja uzskata, ka tās situācija šajā lietā ir ļoti līdzīga minētā uzņēmuma situācijai ar to, ka tie abi izstājās no tirgus ilgu laiku pirms tam, kad Komisija pieņēma lēmumu.
- 56 Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka Komisija jautājumā par maksimālā naudas soda noteikšanu ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, jo tā neattiecas pret prasītāju tādā pašā veidā kā pret *Union Pigments* un *SNCZ*, lai gan tā bija tādā pašā situācijā kā šie uzņēmumi. Lai noteiktu maksimālo uzliedzamo naudas sodu *Union Pigments* un *SNCZ*, Komisija ņēma vērā apgrozījumu, ko tās realizēja iepriekšējā finanšu gadā, un tādējādi samazināja tām uzliedzamos naudas sodus. Turpretim attiecībā uz prasītāju Komisija atsaucās uz agrāku sociālo finanšu gadu un tādējādi

nesamazināja naudas sodu. *Union Pigments* un *SNCZ* finansiālais stāvoklis apgrozījuma ziņā, pieņemot Apstrīdēto lēmumu, tika ņemts vērā, bet tas netika darīts attiecībā uz prasītāju.

- 57 Komisija noraida prasītājas argumentus par iespējamo vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu.
- 58 Pirmkārt, tā apgalvo, ka nav grozījusi savu iepriekšējo praksi tādā veidā, kas būtu pretrunā šim principam. Tā atzīst, ka, nosakot 10 % maksimālo apmēru, tā parasti izmantoja apgrozījumu, ko attiecīgais uzņēmums realizēja finanšu gadā pirms lēmuma pieņemšanas. Tā norāda, ka, pretēji prasītājas apgalvotajam, Komisija tā rīkojās nevis tāpēc, ka uzskatīja, ka tai nav tiesību izmantot cita finanšu gada datus, bet tāpēc, ka agrāk tā nebija saskārusies ar tādu situāciju kā šajā lietā, kad aizliegtas vienošanās dalībnieks pilnībā nodod savus darījumus, juridiski tomēr turpinot pastāvēt. Šajā sakarā Komisija atgādina, ka tās agrākā prakse nevar būt naudas soda tiesiskais pamatojums konkurences lietās, jo to nosaka tikai Regula Nr. 17 (Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-23/99 *LR AF 1998*/Komisija, *Recueil*, II-1705. lpp., 234. punkts).
- 59 Otrkārt, Komisija apstrīd tā prasītājas argumenta pamatotību, ka attieksme pret to ir bijusi citādāka nekā pret citiem uzņēmumiem tādā pašā situācijā.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 60 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzīgas attieksmes princips ir pārkāpts tikai tad, ja līdzīgas situācijas tiek atrisinātas atšķirīgi vai ja atšķirīgas situācijas tiek atrisinātas

vienādi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatota (ši sprieduma 36. punktā minētais spriedums lietā *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, 69. punkts, un Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-311/94 *BPB de Eendracht*/Komisija, *Recueil*, II-1129. lpp., 309. punkts).

- 61 Pirmais prasītājas arguments, ka Komisija ir atkāpusies no savas iepriekšējās prakses, nav pamatots. Faktiski prasītājas situācija nav salīdzināma ar situāciju, kādā atrodas tie uzņēmumi, kuri norādīti šī sprieduma 54. punktā minētajās lietās, jo tai nebija nekāda apgrozījuma finanšu gada laikā pirms Apstrīdētā lēmuma. Līdz ar to tā nevar prasīt tādu pašu attieksmi kā pret uzņēmumiem agrākās lietās.
- 62 Ir jānoraida arī otrais prasītājas arguments, ka tā ir diskriminēta salīdzinājumā ar *SNCZ* un *Union Pigments*. Ņemot vērā šī sprieduma 60. punktā atgādināto judikatūru, Pirmās instances tiesa uzskata, ka prasītāja acimredzami atrodas citādākā situācijā nekā *SNCZ* un *Union Pigments*. Tās, atšķirībā no prasītājas, Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas laikā darbojās cinka fosfāta tirgū, līdz ar to apgrozījums iepriekšējā finanšu gada laikā ticami atspoguļoja to ekonomisko stāvokli. Tā kā neesošs apgrozījums sniedz maldīgu priekšstatu par prasītājas stāvokli, Komisijai bija tiesības izmantot iepriekšējā finanšu gada datus un līdz ar to attiekties pret prasītāju citādāk nekā pret *SNCZ* un *Union Pigments*.
- 63 Jāpiebilst, ka prasītājas argumentā, kas ir balstīts uz vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, nav ņemts vērā tas, ka, ja Komisija nebūtu izmantojusi datus par realizēto apgrozījumu iepriekšējā finanšu gada laikā, rastos skaidra un nepamatota diskriminācija par labu prasītājai, it īpaši attiecībā uz *Trident*. Ja Komisija būtu tikai uzlikusi prasītājai naudas sodu 1 miliona EUR apmērā par pārkāpumu, kas ilga trīs

gadus (no 1994. gada 24. marta līdz 1997. gada 15. martam), šis naudas sods atbilstu tikai daļai no naudas soda, kas uzlikts *Trident*, kas iegādājās prasītājas darījumus cinka nozarē un kas kā “tiesību pārņēmēja” četrpadsmit mēnešus piedalījās pārkāpumā (no 1997. gada 15. marta līdz 1998. gada 13. maijam).

64 Līdz ar to vienīgā pamata otrā daļā ir jānoraida.

Par trešo daļu, kas balstās uz tiesiskās drošības principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

65 Prasītāja norāda, ka Komisija, neizmantojot datus par finanšu gadu pirms Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, lai noteiktu 10 % apgrozījuma maksimālo apmēru, ir pārkāpusi tiesiskās drošības principu. Saskaņā ar šo principu uzņēmumiem ir jābūt iespējai veikt uzņēmējdarbību paredzamā veidā. Pasākumiem ar tiesiskām sekām ir jābūt noteiktiem un to piemērošanai — paredzamai. Šis princips ir jāievēro īpaši stingri, ja jautājums ir par pasākumiem ar finansiālām sekām, piemēram, naudas sodu uzlikšanu (Tiesas 1987. gada 15. decembra spriedums lietā 326/85 *Niederlande/Komisija*, *Recueil*, 5091. lpp., 24. punkts). Prasītāja uzskata, ka tiesiskās drošības princips prasa, lai Regulas Nr. 17 5. panta 2. punkts tiktu interpretēts šauri tādā veidā, ka 10 % maksimālais apmērs vienmēr tiek piemērots attiecībā uz finanšu gadu uzreiz pirms sodu uzliedzoša lēmuma pieņemšanas. Ja Komisija patvaļīgi varētu piemērot šo maksimālo apmēru agrākiem finanšu gadiem, uzņēmumi vairs nevarētu paredzēt sankcijas, ko tiem var uzlikt.

66 Prasītāja piebilst, ka Komisijas sniegtā Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta interpretācija, lai tā varētu izvēlēties gadu, kas aptuveni atspoguļo attiecīgā uzņēmuma ekonomisko varenību pārkāpuma laikā — ja realizētais apgrozījums iepriekšējā finanšu gada laikā rada pilnīgi sagrozītu priekšstatu par šo uzņēmumu — ietver nepieņemamu juridisko nenoteiktību gadījumā, ja uzņēmuma apgrozījums ir krities finanšu gadā pirms lēmuma. Prasītāja nekādā veidā nevar noteikt, vai Komisija ņems vērā citā gadā realizēto apgrozījumu, nevis iepriekšējā finanšu gada apgrozījumu, un kuru gadu tā uzskatīs par pieņemamu. Vienīgais veids tiesiskās drošības garantēšanai būtu iepriekšējā finanšu gada datu izmantošana, lai noteiktu maksimālo apmēru saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu.

67 Turklāt prasītāja uzskata, ka no fakta, ka tā nav izvirzījusi šo jautājumu atbildē uz paziņojumu par pamatiem, nevar secināt, ka tā paredzēja Komisijas pieeju. Prasītāja atgādina, ka savā atbildē tā ir uzsvērusi, ka nav atbildīga par šo Komisijas sodu un ka Komisijai bija jāuzliek visam pārkāpuma periodam atbilstīgs sods *Trident* — tās tiesību pārņēmējai no ekonomiskā viedokļa. Prasītāja joprojām uzskatīja — ja Komisija nolēmtu tai uzlikt naudas sodu, tā maksimālais apmērs būtu 1 miljons EUR pirms atskaitījuma par sadarbību. Šādu naudas sodu nevar kvalificēt kā “simbolisku” tādām uzņēmumam, kuram nav apgrozījuma un kuram ir ļoti nelieli aktīvi. Prasītāja nav izteikusies par Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta interpretāciju atbildē uz paziņojumu par pamatiem, jo tā uzskatīja, ka šīs normas teksts ir pilnīgi skaidrs un saistošs.

68 Komisija uzskata, ka trešā daļa ir jānoraida kopumā. No vienas puses, tā apstrīd prasītājas argumentu, ka Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts ir jāinterpretē šauri. No otras puses, tā apstiprina, ka tās veiktā šīs normas interpretācija bija paredzama.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 69 Tiesiskās drošības princips pieprasa, lai tiesību normas būtu skaidras un precīzas, un tā mērķis ir nodrošināt to situāciju un tiesisko attiecību paredzamību, kas izriet no Kopienu tiesībām (Tiesas 1996. gada 15. februāra spriedums lietā C-63/93 *Duff* u.c., *Recueil*, I-569. lpp., 20. punkts, un Pirmās instances tiesas 1997. gada 21. oktobra spriedums lietā T-229/94 *Deutsche Bahn*/Komisija, *Recueil*, II-1689. lpp., 113. punkts).
- 70 Ir jāatzīst, ka normas, kas reglamentē EKL 81. panta īstenošanu, it īpaši Regula Nr. 17 un Pamatnostādnes, ļauj uzņēmumiem skaidri paredzēt, ka Kopienu konkurences normu pārkāpuma gadījumā tiks uzlikts naudas sods un ka naudas soda apmērs tiks noteikts, ņemot vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.
- 71 Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkts garantē — ja naudas soda apmērs ir mazāks par 1 miljonu EUR, tad tas nepārsniedz maksimālo 10 % apmēru no apgrozījuma, ko attiecīgais uzņēmums realizējis iepriekšējā finanšu gada laikā. Taču šīs normas interpretācija un piemērošana ir atkarīga no katras lietas apstākļiem un, kā norādīts šī sprieduma 39. punktā, gada pārskatu pieejamība un pilnīgums norāda uz attiecīgo apgrozījumu.
- 72 Turklāt Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta piemērošanas sekām ir jānodrošina Regulas Nr. 17 lietderīgā ietekme.
- 73 Šajā lietā bija skaidri paredzams, ka prasītājam tiks uzlikts naudas sods, jo tā piedalījās pārkāpumā, kuru judikatūra kvalificē kā “Kopienu konkurences normu pārkāpumu”

(šajā sakarā skat. šī sprieduma 60. punktā minētā Pirmās instances tiesas 1995. gada 6. aprīļa sprieduma lietā T-148/89 *Tréfilunion*/Komisija 303. un 338. punktu). Bija paredzams arī tas, ka šo naudas sodu noteiks, pamatojoties uz attiecīgā uzņēmuma apstākļiem, ieskaitot tā lielumu, ekonomiskās iespējas un iespējamās atbildību pastiprinošus un mīkstinošus apstākļus. Turpretim tiesiskās drošības princips prasītājam nesniedza garantiju, ka tās komercdarījumu nodošanas rezultātā tā varētu izvairīties no naudas soda.

- 74 Pretēji prasītājas apgalvojumiem Komisijai nav tiesību patvaļīgi pielietot 10 % maksimālo apmēru finanšu gadiem pirms dienas, kurā tika pieņemts lēmums. Komisija var izmantot šāda finanšu gada datus tikai izņēmuma gadījumos. Turklāt, kā izklāstīts šī sprieduma 49. punktā, tai pat tādā gadījumā nav lielas izvēles brīvības starp finanšu gadu datiem, nosakot maksimālo naudas soda apmēru. Faktiski Komisijas pienākums ir izmantot pēdējā noslēgtā finanšu gada datus, kas atspoguļo noslēgtu gadu, kurā veikta parasta uzņēmējdarbība.
- 75 Šajos apstākļos ir jānoraida arī vienīgā pamata trešā daļa un, attiecīgi, minētais pamats.
- 76 No visa iepriekš minētā izriet, ka prasība ir noraidāma kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 77 Atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās

izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (piektā palāta)

nospriež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) **prasītāja atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2005. gada 29. novembrī.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

E. Coulon

P. Lindh